

NÉMET NYELV, IRODALOM ÉS KULTÚRA MESTERKÉPZÉSI SZAK

A szakot gondozó intézet:

Germanisztikai Intézet

A DIPLOMAMUNKÁVAL ÉS A SZAKZÁRÓVIZSGÁVAL KAPCSOLATOS KÖVETELMÉNYEK

Diplomamunka

Formai követelmények:

- A dolgozat terjedelme min. **100 000-120 000** n törzsszöveg (címlap, tartalomjegyzék, mellékletek és a bibliográfia nélkül).
- Formátum: margóbeállítások: bal 3 cm, jobb 2 cm, fent 2,5 cm, lent 2,5 cm; a betűméret és betűtípus: a főszövegben 12 pontos, a lábjegyzeteknél 10 pontos Times New Roman, a sortávolság: a főszövegben 1,5, a lábjegyzeteknél 1; bekezdés: mindenütt sorkizárt.
- Elengedhetetlen részei a dolgozatnak:
- a *borítón* fel kell tüntetni: a „diplomamunka” szót, a diplomamunka címét magyarul, az idegen nyelven írt diplomamunka címét idegen nyelven is és a készítés évét, a bal alsó sarokban a témavezető nevét és beosztását, a jobb alsó sarokban a hallgató nevét, szakját és a diplomamunka készítésének évét,
- tartalomjegyzék
- előszó és/vagy bevezetés
- a tárgyalási rész fejezetei (és alfejezetei)
- összefoglalás/kitekintés
- irodalomjegyzék.
- A dolgozat formailag feleljen meg a filológiai munka nemzetközileg elvárt követelményeinek. Az ún. filológiai apparátus tekintetében több megoldás is elfogadható, azonban minden esetben szükséges a választott módszer következetes alkalmazása. Vonatkozik ez az idézés módjára, a hivatkozásokra, a láb- ill. végjegyzetek rendszerére.
- A dolgozatot elektronikus formában kell elkészíteni, és elektronikusan (PDF, vagy Word formátumban) kell felölteni a Neptun tanulmányi rendszerbe. A szakdolgozat-leadás során egyetlen dokumentum feltöltésére van lehetőség a mellékletekkel együtt.
- A hallgatónak feltöltés során nyilatkoznia kell a Neptunban, hogy a munka saját szellemi terméke. Kérjük, hogy figyelje az Egyetem plágium-ellenőrzésre vonatkozó szabályozását.
- 2021-től minden hallgató csak témavezetői támogatással adhatja le dolgozatát.

Tartalmi követelmények:

- A diplomamunkának *összességében* tanúsítania kell azt, hogy szerzője képes a témába vágó szakirodalom feltárására, feldolgozására és reflektálására, valamint az így szerzett ismeretek önálló összegzésére és a választott konkrét téma kidolgozása során azok önálló felhasználására.
- A dolgozat *témaválasztásának* legyen szakmai (elméleti és/vagy gyakorlati) indoklása, indíttatása, és ez fogalmazódjék meg a bevezetőben. Ugyanitt vázolni kell a témával kapcsolatos célkitűzéseket, várható eredményeket is.
- Mindenkor ügyelni kell a témába vágó *fogalmak* tisztázására és azok következetes használatára.

- A téma *tárgyalásának* legyen tartalmi/gondolati egysége (belső koherenciája), és ez mutakozzék meg a dolgozat szerkezetében, tagolásában, az egységek (fejezetek és alfejezetek) címében.
- Súlyt kell fektetni a tárgyalt téma minimális elméleti *megalapozottságára*, az elméleti és gyakorlati kérdéseknek a téma függvényében megítélhető helyes arányára.
- A dolgozat *nyelvezete* – a nyelvhelyességi szempontokon túl – feleljen meg az értekező prózával szemben támasztható követelményeknek.

Értékelés:

A diplomamunka értékelése ötfokú skálán (1-5) történik. A dolgozat érdemjegyét a témavezető és a tanszékvezető által kijelölt másodbíráló állapítja meg a két szöveges bírálat alapján. A bírálatok elkészítéséhez az Intézet által meghatározott, alább felsorolt szempontok az irányadóak:

1) Témaválasztás

A szerző válasszon jól körülhatárolható, a kutatás jelenlegi állásából adódó témát, amely egy diplomamunka terjedelmi keretei között jó eséllyel tárgyalható. A dolgozat tartalmilag feleljen meg a címben felvetett témának.

2) Nyelvezet, terminológia, stílus

A szerző legyen képes nyelvileg helyesen és szabatosan kifejezni magát, használja pontosan és tudatosan a tudományterület bevett terminusait. Maximális követelményként a dolgozat szövege feleljen meg a tudományos értekező prózával szemben támasztott stilisztikai követelményeknek. Amennyiben a szövegben sorozatosan súlyos, értelemzavaró nyelvi hibák fordulnak elő, az összesített érdemjegy elégtelen.

3) Filológiai apparátus

A szerző legyen képes korrekt módon hivatkozni a témába vágó szakirodalomra – ideértve az internetes forrásokat is –, és hivatkozásait pontosan, a tudományterület bevett eljárásainak szem előtt tartásával adatulja. Amennyiben a dolgozat szövegében jelöletlen idézet(ek) fordul(nak) elő, az összesített érdemjegy elégtelen, és ez a tényállás egyszersmind fegyelmi eljárást von maga után.

4) A vizsgálat megalapozottsága

A szerző ismerje és használja a témába vágó alapvető szakirodalmat (nem kézikönyveket!). Maximális követelményként legyen képes a kutatás eddigi eredményeinek kritikus továbbgondolására, és új, eredeti szempontú megállapítások megfogalmazására.

5) Szerkezet, gondolatmenet

A szerző legyen képes dolgozatát a szövegfajtajával szemben támasztható követelményeket figyelembe véve logikusan tagolni, és kutatását, valamint eredményeit a tudományterület bevett normái szerint jól követhető gondolatmenetűvé építve bemutatni.

6) Módszer

A szerző tegyen bizonyosságot arról, hogy – az elvégzett vizsgálat szükségleteihez képest – képes a nyelv-, irodalom-, illetve kultúratudomány bevett módszereinek alkalmazására. Maximális követelményként reflektálja a vizsgálat során felmerülő módszertani problémákat.

Az egyes részjegyek átlaga orientáló érték, nem jelenti automatikusan a diplomamunka végső érdemjegyét; a bíráló az érdemjegy megállapításában az átlagtól fölfelé és lefelé egyaránt eltérhet. Amennyiben bármelyik részjegy elégtelen, a diplomamunka összesített érdemjegye is elégtelen.

Az elégtelen dolgozat ismétlésének módját az intézményi szabályzatok és a szakirány előírásai tartalmazzák.

MA szakzárás követelményei

A szakzáróvizsgára bocsátás feltétele az elfogadott diplomamunka, az előírt tanegységek elvégzése és a kötelező kreditmennyiség megszerzése.

A szakzáróvizsga menete:

- A szakzáróvizsga az oklevél megszerzéséhez szükséges ismeretek, készségek és képességek ellenőrzése és értékelése, amelynek során a hallgatónak arról is tanúságot kell tennie, hogy a tanult ismereteket alkalmazni tudja. A szakzáróvizsgát szakzáróvizsga-bizottság előtt kell letenni, a vizsgát a bizottság zárt ülésen ötfokozatú értékeléssel minősíti. A szakzáróvizsga-bizottság elnöke egyetemi tanár, professzor emeritus, egyetemi docens, főiskolai tanár, főiskolai docens lehet. A diplomamunka megvédésére a témavezetőt tanácskozási joggal a szakzáróvizsgára meg kell hívni.
- A szakzáróvizsga három részből áll:
  1. A diplomamunka megvédése, amelynek során a bizottság meggyőződhet arról, hogy a dolgozat a szerző önálló munkája, és hogy a szerző képes főbb megállapításait szóbeli közlés formájában is képviselni, módszertani eljárását indokolni és következtetéseit továbbgondolni.
  2. Szóbeli vizsgabeszélgetés a diplomamunka tudományágából a dolgozathoz nem kapcsolódó előre meghatározott témakörből.
  3. Szóbeli vizsgabeszélgetés a diplomamunka tudományágán kívüli tudományág (pl. nyelvészeti témájú diplomamunka esetén irodalom- és/vagy kultúratudomány, irodalom- és/vagy kultúratudományi témájú diplomamunka esetén nyelvtudomány) előre meghatározott témaköréről.

A szakzáróvizsga értékelése:

A szakzáróvizsga eredménye a részjegyek számtani átlaga.

Az elégtelen dolgozat ismétlésének módját az intézményi szabályzatok és a szakirány előírásai tartalmazzák.

A SZAKZÁRÓVIZSGÁRA VÁLASZTHATÓ TÉMAKÖRÖK:

I. NYELVTUDOMÁNY

1) Das Phonemsystem des Deutschen

Ajánlott irodalom:

- Kertész, András 1993: Heuristik der deutschen Phonologie. Eine elementare Einführung in Strategien der Problemlösung. Budapest: Akadémiai Kiadó. (nur SS. 59-216)
- Maas, Utz 2006: Phonologie. Einführung in die funktionale Phonetik des Deutschen. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht. (nur SS. 312-378)

2) Aktuelle Fragen der auswärtigen Sprachenpolitik und der Sprachkultur in Deutschland

Ajánlott irodalom:

- Ammon, Ulrich 1997: Schwierigkeiten bei der Verbreitung der deutschen Sprache heute. In: Muttersprache 1/197, S. 17-34.
- Ammon, Ulrich 2009: Thesen zur Abträglichkeit der EU-Sprachenpolitik für Deutsch als Fremdsprache. In: Der Sprachdienst 1/2009, S. 16-18.
- Scharnhorst, Jürgen (Hrsg.) 2004: Sprachsituation und Sprachkultur im internationalen Vergleich. Frankfurt/M.: Peter Lang (Sprache, System und Tätigkeit, Bd. 18).
- Ehlich, Konrad (Hrsg.) 2002: Sprachen und Sprachenpolitik in Europa. Tübingen: Stauffenburg (Stauffenburg aktuell; 4).

3) Neue Medien, ihre linguistischen Beschreibungsmöglichkeiten

Ajánlott irodalom:

- Schlobinski, Peter (Hg.) 2006: Von *hdl* bis *cul8r*. Sprache und Kommunikation in den Neuen Medien. Thema Deutsch. Band 7. DUDEN. Mannheim: Dudenverlag.
- Schmitz, Ulrich 2004: Sprache in modernen Medien. Einführung in Tatsachen und Theorien, Themen und Thesen. Berlin: Erich Schmidt Verlag (Grundlagen der Germanistik).
- Storrer, Angelika (2001): Getippte Gespräche oder dialogische Texte? Zur kommunikationstheoretischen Einordnung der Chat-Kommunikation. In: Lehr, Andrea/Kammerer, Matthias et al. (Hgg.): Sprache im Alltag. Beiträge zu neuen Perspektiven in der Linguistik. Berlin u.a.: de Gruyter, S.439-465.
- Storrer, Angelika (2000): Was ist "hyper" am Hypertext? In: Kallmeyer, Werner (Hg.): Sprache und neue Medien. Berlin u.a.: de Gruyter [Jahrbuch 1999 des Instituts für deutsche Sprache], S. 222-249.
- Ziegler, Arne/Dürscheid, Christa (Hrsg.) (2002): Kommunikationsform E-Mail. Tübingen: Stauffenburg (= Textsorten 7).

4) Schnittstellenphänomene im Grenzbereich von Semantik und Pragmatik sowie Grammatik und Pragmatik

Ajánlott irodalom:

- Brdar-Szabó, Rita / Elisabeth Knipf-Komlósi / Attila Péteri (Hrsgg.) 2009: An der Grenze zwischen Grammatik und Pragmatik. Frankfurt am Main – Berlin – Bern – Bruxelles – New York – Oxford – Wien: Peter Lang (Deutsche Sprachwissenschaft international 3).
- Steinbach, Markus / Ruth Albert / Jörg Meibauer (Hrsgg.) 2007: Schnittstellen der germanistischen Linguistik. Stuttgart: J.B. Metzler.
- Diewald, Gabriele 1999: Die Modalverben im Deutschen. Grammatikalisierung und Polyfunktionalität. Tübingen: Niemeyer (Reihe Germanistische Linguistik 208).
- Knobloch, Clemens / Burkhard Schaefer 2005: Wortarten und Grammatikalisierung. Perspektiven im System und Erwerb. Berlin - New York: de Gruyter.
- Molnár, Anna 2002: Die Grammatikalisierung deutscher Modalpartikeln: Fallstudien. Frankfurt/M.: Peter Lang.

5) Kontrastive Analysen Deutsch-Ungarisch

Ajánlott irodalom:

- Bassola, Péter 1995: Deutsch in Ungarn – in Geschichte und Gegenwart. Heidelberg: Julius Groos Verlag (Sammlung Groos 56).
- Beczner, Barbara / Gizella Nagy / Cristina Onesti / Attila Péteri 2009: Interrogativsätze kontrastiv-typologisch. Ein deutsch-ungarischer Vergleich mit sprachtypologischem Hintergrund. Mannheim: Institut für deutsche Sprache.
- Brdar-Szabó, Rita 2010: Kontrastive Analyse Ungarisch-Deutsch. In: Hans-Jürgen Krumm, Christian Fandrych, Britta Hufeisen and Claudia Riemer (Hrsg.): Deutsch als Fremd- und Zweitsprache. Ein internationales Handbuch. Berlin - New York: de Gruyter Mouton, S. 732-737.
- Gnutzmann, Claus (Hrsg.) 1990: Kontrastive Linguistik. Frankfurt am Main - Bern - New York - Paris: Peter Lang (Forum angewandte Linguistik 19).
- Nübling, Damaris, Sebastian Kürschner (Hrsgg.) 2009: Kontrastive Linguistik. Hildesheim: Olms (Germanistische Linguistik 199).

6) Wortbedeutung und Konstruktionsbedeutung

Ajánlott irodalom:

- Fischer, Kerstin, Anatol Stefanowitsch, Hrsgg. (2006). Konstruktionsgrammatik: Von der Anwendung zur Theorie. Tübingen: Stauffenburg.

- Imo, Wolfgang (2007). Construction Grammar und Gesprochene-Sprache-Forschung. Konstruktionen mit zehn matrixsatzfähigen Verben im gesprochenen Deutsch. Tübingen: Niemeyer.
- Knobloch, Clemens, Hrsg. (2009). Themenschwerpunkt „Konstruktionsgrammatik.“ Zeitschrift für germanistische Linguistik 37.3: 385-592.
- Stefanowitsch, Anatol, Kerstin Fischer, Hrsg. (2008). Konstruktionsgrammatik II: Von der Konstruktion zur Grammatik. Tübingen: Stauffenburg.

7) Areale Dimension(en) der Variabilität im Deutschen in Geschichte und Gegenwart

Ajánlott irodalom:

- Barbour, Stephen / Stevenson, Patrick 1998: Variation im Deutschen. Soziolinguistische Perspektiven. Berlin - New York: de Gruyter. S. 60–107; S. 145–158.
- Besch, Werner 1983: Dialekt, Schreibdialekt, Schriftsprache, Standardsprache. Exemplarische Skizze ihrer Ausprägung im Deutschen. In: Besch, Werner (et al.): Dialektologie. Ein Handbuch zur deutschen und allgemeinen Dialektforschung. Berlin - New York. 2. Hbb., S. 961-990.
- Besch, Werner 1985: Die Entstehung und Ausformung der neuhochdeutschen Schrift- und Standardsprache. In: Besch, Werner (et al.): Sprachgeschichte. Ein Handbuch zur Geschichte der deutschen Sprache und ihrer Erforschung. Berlin - New York. 2. Hbb., S. 1781-1810.
- Löffler, Heinrich 1980: Probleme der Dialektologie. Eine Einführung. Darmstadt, S. 11-44.
- Mattheier, Klaus Jochen 1980: Pragmatik und Soziologie der Dialekte. Einführung in die kommunikative Dialektologie des Deutschen. Heidelberg, S. 25-59.; S. 107-125.

8) Die grossen Wenden in der Linguistik des 20. Jahrhunderts

Ajánlott irodalom:

- Bartschat, Renate 1996: Methoden der Sprachwissenschaft. Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Gardt, Andreas 1999: Geschichte der Sprachwissenschaft in Deutschland. Vom Mittelalter bis ins 20. Jahrhundert. (Kap. 6: 20. Jahrhundert). Berlin – New York: de Gruyter, S. 285-357.
- Linke/Nussbaumer/Portmann (1991 oder spätere Auflagen): Studienbuch Linguistik.
- Müller, H. (2001)(Hrsg.): Arbeitsbuch Linguistik. UTB Schönigh. (Kap. III.,IV.,V, VI)

9) Soziale, funktionale und mediale Dimensionen in der Varietätenfrage des Gegenwartsdeutschen

Ajánlott irodalom:

- Löffler, Heinrich 2005: Soziolinguistik des Deutschen. (Kap. Varietätenlinguistik). Berlin: Erich Schmidt Verlag.
- Veith, Werner 2002: Soziolinguistik. (Kap. 5 und 6.) Tübingen: Narr, S. 121-185.
- Deutsche Sprache. Kleine Enzyklopädie (2001). (Kap. Varietätenlinguistik)
- DUDEN Grammatik (2005). (Fehler: Kap. Gesprochene Sprache).
- Fiehler, R. (2004): Eigenschaften gesprochener Sprache. IDS Jahrbuch 2004. de Gruyter.

10) Fallstudien zur Motivation der Entwicklung des deutschen Sprachsystems

Ajánlott irodalom:

- Mattheier, Klaus J. (1998): Allgemeine Aspekte einer Theorie des Sprachwandels. In: HSK 2.1. (Sprachgeschichte, 1. Teilband). Berlin u.a., de Gruyter. S. 824-836.
- Sonderegger, Stefan (1979): Grundzüge deutscher Sprachgeschichte. Diachronie des Sprachsystems. Bd. 1. Berlin / New York, de Gruyter. Kap. 5.1. ‚Kriterien eines systematischen Überblicks‘. S. 195-218.
- Gardt, Andreas / Ulrike Haß-Zumkehr / Thorsten Roelcke (Hrsgg.) 1999: Sprachgeschichte als Kulturgeschichte. Berlin - New York: de Gruyter.
- Henkel, Nikolaus 1998: Lateinisch/Deutsch. In: HSK 2.4. (Sprachgeschichte, 4. Teilband). Berlin u.a.: de Gruyter, S. 3171-3183.

II. IRODALOMTUDOMÁNY

1) A modern német irodalomtudomány egyik irányzatának bemutatása

Ajánlott irodalom:

- Arnold, Heinz Ludwig / Heinrich Detering (Hgg.): Grundzüge der Literaturwissenschaft. München: dtv 1996.
- Bogdal, Klaus-Michael (Hg.): Neue Literaturtheorien. Eine Einführung. Opladen: Westdeutscher Verlag 1990.
- Eagleton, Terry: Einführung in die Literaturtheorie. Stuttgart: Metzler 1988.
- Gutzen, Dieter / Norbert Oellers / Jürgen H. Petersen: Einführung in die neuere deutsche Literaturwissenschaft. Ein Arbeitsbuch. 6. Aufl. Berlin: Erich Schmidt 1989.
- Hawthorn, Jeremy: Grundbegriffe moderner Literaturtheorie. Tübingen / Basel: Francke 1994.
- Merker, Paul / Wolfgang Stammeler (Hgg.): Reallexikon der deutschen Literaturgeschichte. 5 Bde. 2. Aufl. Berlin: de Gruyter 1958.

2) Régebbi német irodalom

Ajánlott irodalom:

- Bräuer, Rolf: Dichtung des europäischen Mittelalters. München: Beck 1990.
- Bumke, Joachim / Cramer, Thomas / Kartschoke, Dieter: Geschichte der deutschen Literatur im Mittelalter. 3 Bde. München: DTV 2000.
- Ruh, Kurt (Hg.): Die deutsche Literatur des Mittelalters. Verfasserlexikon. Begründet von Wolfgang Stammeler, fortgeführt von Karl Langosch. Zweite, völlig neu bearbeitete Auflage. Bd.I-VII. Berlin, New York: Walter de Gruyter 1978-1989.
- Mertens, Volker und Ulrich Müller: Epische Stoffe des Mittelalters. Stuttgart: Kröner 1984.
- Ehrismann, Otfried: Nibelungenlied. Epoche – Werk – Wirkung. München: Beck 1987.

3) A kora újkor és barokk német irodalma

Ajánlott irodalom:

- Bremer, Kai: Literatur der Frühen Neuzeit: Reformation – Humanismus – Barock. Paderborn: Fink 2008.
- Gedichte und Interpretationen. Bd. 1. Renaissance und Barock. Hg. Volker Meid. Stuttgart: Philipp Reclam 1982. (= UB Nr. 7890)
- Glaser, Horst Albert: Deutsche Literatur. Eine Sozialgeschichte. Bd.III: Zwischen Gegenreformation und Frühaufklärung: Späthumanismus, Barock, 1572-1740. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt 1988.
- Kemper, Hans-Georg: Deutsche Lyrik der frühen Neuzeit. 2 Bde. Tübingen: Niemeyer 1987-2002.
- Szyrocki, Marian: Die deutsche Literatur des Barock. Stuttgart: Reclam 1987.
- Béhar, Pierre: Der Fürst und sein Volk. St. Ingbert: Röhrig 2004.
- Kühlmann, Wilhelm und Wolfgang Neuber (Hg.): Intertextualität in der Frühen Neuzeit. Frankfurt am Main: Lang 1994.

4) A felvilágosodás német irodalma

Ajánlott irodalom:

- Alt, Peter-André: Aufklärung. Stuttgart; Weimar: Metzler, 1996.
- Bahner, Werner: Aufklärung als europäisches Phänomen: Überblick und Einzeldarstellungen. Leipzig: Reclam, 1985.
- Guthke, Karl S.: Das deutsche bürgerliche Trauerspiel. Stuttgart: Metzler 1994.
- Wessels, Hans-Friedrich (Hg.): Aufklärung. Ein literaturwissenschaftliches Studienbuch. Königstein: Athenäum 1984.

- Koopmann, Helmut: Mögliche und unmögliche Aufklärung. Zum Verhältnis von dramatischer Form und Bürgerlichkeit. In: Jamme, Christoph / Gerhard Kurz (Hgg.): Idealismus und Aufklärung. Kontinuität und Kritik der Aufklärung in Philosophie und Poesie um 1800. Stuttgart: Klett-Cotta 1988, 219-137.
- Pikulik, Lothar: „Bürgerliches Trauerspiel“ und Empfindsamkeit. Köln: Böhlau 1966.

5) A német klasszika irodalma

Ajánlott irodalom:

- Geschichte der deutschen Literatur. Bd. 7, 1789 bis 1830. Berlin: Volk und Wissen 1978.
- Friedenthal, Richard: Goethe. Sein Leben und seine Zeit. München: Piper 1963.
- Lukács, Georg: Goethe und seine Zeit. Tübingen/Basel: Francke 1947.
- Schlaffer, Heinz: Die kurze Geschichte der deutschen Literatur. München: Hanser 2002.
- Deutsche Literaturgeschichte. Von den Anfängen bis zur Gegenwart. 7. Aufl. Stuttgart: Metzler 2001.

6) A német romantika irodalma

Ajánlott irodalom:

- Ernst Behler: Frühromantik. Berlin/New York: de Gruyter 1992.
- Hoffmeister, Gerhart. Deutsche und europäische Romantik. Stuttgart: Metzler 1990. (Sammlung Metzler, Bd. 170).
- Orosz, Magdolna: „Progresszív egyetemes poézis“. Romantikus ellentételezések és utópiák. Budapest: Gondolat 2007.
- Pikulik, Lothar: Frühromantik. Epoche – Werk – Wirkung. München: C.H. Beck 1992.
- Schanze, Helmut (Hg.): Romantik-Handbuch. Stuttgart: Kröner 1994.
- Steffen, Hans (Hg.): Die deutsche Romantik. Poetik, Formen und Motive. Göttingen: Vandenhoeck & Ruprecht 1989.
- Ziolkowski, Theodore: Das Amt der Poeten. Die deutsche Romantik und ihre Institutionen. Stuttgart: Klett-Cotta 1992.

7) A 19. sz. német irodalma (Biedermeier, Vormärz, Realismus, Naturalismus)

Ajánlott irodalom:

- Aust, Hugo: Literatur des Realismus. Stuttgart: Metzler 2000.
- Hoefert, Sigfrid: Das Drama des Naturalismus. Stuttgart: Metzler 1993.
- Interpretationen. Dramen des 19. Jahrhunderts. Stuttgart: Ditzingen 1997.
- Interpretationen. Erzählungen und Novellen des 19. Jahrhunderts. Band 2. Reclam: Ditzingen: Reclam 1990.
- Interpretationen. Romane des 19. Jahrhunderts. Ditzingen: Reclam 1997.

8) A századforduló német nyelvű irodalma

Ajánlott irodalom:

- Carl E. Schorske: Wien. Geist und Gesellschaft im Fin de siècle. Frankfurt a. M.: Fischer 1982.
- Jacques Le Rider: Das Ende der Illusion. Die Wiener Moderne und die Krisen der Identität. Wien: Österreichischer Bundesverlag 1990.
- Jens Malte Fischer: Fin de siècle. Kommentar zu einer Epoche. München: Winkler 1978.
- Silvio Vietta: Der europäische Roman der Moderne. München: Wilhelm Fink 2007.
- Peter Sprengel, Gregor Streim: Berliner und Wiener Moderne. Vermittlungen und Abgrenzungen in Literatur, Theater, Publizistik. Wien, Köln, Weimar: Böhlau 1998.
- Geschichte der deutschen Literatur von den Anfängen bis zur Gegenwart. Begründet von Helmut de Boor und Richard Newald. Bd. 9. Teil I und II. Bearbeitet von Peter Sprengel. München: Beck 2004.

9) Német nyelvű irodalom a két világháború között

Ajánlott irodalom:

- Hansers Sozialgeschichte der deutschen Literatur vom 16. Jahrhundert bis zur Gegenwart. Bd. 8: Literatur der Weimarer Republik, 1918–1933. Hg. von Bernhard Weyergraf. München: Deutscher Taschenbuch Verl., 1995.
- Krieg der Geister : Erster Weltkrieg und literarische Moderne. Hg. von Uwe Schneider, Andreas Schumann. Würzburg: Königshausen & Neumann, 2000.
- Kucher, Primus-Heinz (Hg.): Literatur und Kultur im Österreich der Zwanziger Jahre. Bielefeld: Aisthesis-Verl., 2007.
- Lethen, Helmut: Neue Sachlichkeit, 1924–1932. Stuttgart: Metzler, 1970.
- Vietta, Silvio: Expressionismus. München: Fink, 1997.

10) Német nyelvű irodalom 1945 után

Ajánlott irodalom:

- Geschichte der deutschen Literatur vom 18. Jahrhundert bis zur Gegenwart. Hg. von Viktor Žmegač. Bd. III/2. Königstein/Ts.:Athäneum 1992.
- Schnell, Ralf: Geschichte der deutschsprachigen Literatur seit 1945. Stuttgart: Metzler 2003.
- Schmidt-Dengler, Wendelin: Bruchlinien. Vorlesungen zur österreichischen Literatur 1945 bis 1990. St. Pölten/Salzburg: Residenz 1995.
- Zeyringer, Klaus: Österreichische Literatur seit 1945. Überblicke, Einschnitte, Wegmarken. Innsbruck/Wien: Haymon 2001.

Az irodalomtudományi felkészüléshez ajánlható kötetek továbbá:

Die deutsche Literatur. Ein Abriß in Text und Darstellung. Stuttgart: Reclam.

Band 1: Mittelalter I. Hg.: Koch, Hans Jürgen

Band 2: Mittelalter II. Hg.: Koch, Hans Jürgen.

Band 3: Renaissance, Humanismus, Reformation. Hg.: Schmidt, Josef.

Band 4: Barock. Hg.: Fischetti, Renate.

Band 5: Aufklärung und Rokoko. Hg.: Best, Otto F.

Band 6: Sturm und Drang und Empfindsamkeit. Hg.: Karthaus, Ulrich.

Band 7: Klassik. Hg.: Wirsich-Irwin, Gabriele.

Band 8: Romantik I. Hg.: Schmitt, Hans-Jürgen.

Band 9: Romantik II. Hg.: Schmitt, Hans-Jürgen.

Band 10: Vormärz. Hg.: Vaßen, Florian.

Band 11: Bürgerlicher Realismus. Hg.: Huyssen, Andreas.

Band 12: Naturalismus. Hg.: Schmähling, Walter.

Band 13: Impressionismus, Symbolismus und Jugendstil. Hg.: Karthaus, Ulrich.

Band 14: Expressionismus und Dadaismus. Hg.: Best, Otto F.

Band 15: Neue Sachlichkeit, Literatur im „Dritten Reich“ und im Exil. Hg.: Paucker, Henri R.

Band 16: Gegenwart I. Hg.: Kaiser, Gerhard R.

Band 17: Gegenwart II. Hg.: Kaiser, Gerhard R.

III. KULTÚRATUDOMÁNY

1) Kultúratudományi megközelítések, módszerek

Ajánlott irodalom:

- Benthien, Claudia / Velten, Hans Rudolf (Hg.): Germanistik als Kulturwissenschaft. Eine Einführung in neue Theoriekonzepte. Reinbek bei Hamburg: Rowohlt Taschenbuch Verl., 2002.
- Faulstich, Werner: Einführung in die Medienwissenschaft: Probleme – Methoden – Domänen. München: Fink, 2002.
- Hansen, Klaus P.: Kultur und Kulturwissenschaft. Eine Einführung. Tübingen, Basel: Francke, 2003.
- Hickethier, Knut: Einführung in die Medienwissenschaft. Stuttgart, Weimar: Metzler, 2003.
- Medienwissenschaft. Ein Handbuch zur Entwicklung der Medien und Kommunikationsformen. Berlin, New York: de Gruyter, 2001.

2) Interkulturalitás, kulturális közvetítés

Ajánlott irodalom:

- Celestini, Federico / Mitterbauer, Helga (Hg.): Ver-rückte Kulturen. Zur Dynamik kultureller Transfers. Tübingen: Stauffenburg 2003.
- Csáky, Moritz: Das Gedächtnis der Städte. Kulturelle Verflechtungen – Wien und die urbanen Milieus in Zentraleuropa. Wien/Köln/Weimar: Böhlau 2010.
- Hofmann, Michael: Interkulturelle Literaturwissenschaft. München: UTB 2006.
- Kindt, Tom/ Teller, Katalin (Hg.): Narratologie interkulturell: Studien zu interkulturellen Konstellationen in der deutschsprachigen und ungarischen Literatur 1880-1930. Frankfurt/M.: Peter Lang 2005.
- Mitterbauer, Helga: Die Netzwerke des Franz Blei. Kulturvermittlung im frühern 20. Jahrhundert. Tübingen/Basel: Francke 2003.
- Orosz, Magdolna / Schönert, Jörg (Hg.): Narratologie interkulturell: Entwicklungen – Theorien. Frankfurt/M.: Peter Lang 2004.
- Wierlacher, Alois / Bogner, Andrea (Hg.): Handbuch interkulturelle Germanistik. Stuttgart: Metzler 2003.

3) Intertextualitás

Ajánlott irodalom:

- Genette, Gérard: Palimpseste. Die Literatur auf zweiter Stufe. (Aus d. Frz. Von Wolfram Bayer u. Dieter Hornig). Frankfurt/M.: Suhrkamp 1993.
- Helbig, Jörg: Intertextualität und Markierung. Heidelberg: Winter 1996.
- Herwig, Henriette (Hg.): Intertextualität. Thematische Nummer der Zeitschrift für Semiotik. Bd. 24 (2002): 2-3.
- Hoesterey, Ingeborg: Verschlungene Schriftzeichen. Intertextualität von Literatur und Kunst in der Moderne/Postmoderne. Frankfurt/M.: Athenäum 1988. (Athenäum Monografien / Literaturwissenschaft; Bd. 92).
- Lachmann, Renate: Gedächtnis und Literatur. Intertextualität in der russischen Moderne. Frankfurt/M.: Suhrkamp 1990.
- Orosz, Magdolna: Intertextualität in der Textanalyse. Wien: ISSS 1997.
- Stocker, Peter: Theorie der intertextuellen Lektüre. Modelle und fallstudien. Paderborn u.a.: Schöningh 1998.

4) Intermedialitás

Ajánlott irodalom:

- Helbig, Jörg (Hg.): Intermedialität. Theorie und Praxis eines interdisziplinären Forschungsgebiets. Berlin: Schmidt 1998.

- Orosz, Magdolna: „Az elbeszélés fonala”. Narráció, intertextualitás, intermedialitás. Budapest: Gondolat 2003.
- Paech, Joachim: Literatur und Film. Stuttgart/Weimar: Metzler 21997.
- Paech, Joachim / Paech, Ane: Menschen im Kino. Film und Literatur erzählen. Stuttgart/Weimar: Metzler 2000.
- Rajewsky, Irina O.: Intermedialität. Tübingen/Basel: Francke 2002.
- Weisststein, Ulrich (Hg.): Literatur und bildende Kunst. Ein Handbuch zur Theorie und Praxis eines komparatistischen Grenzgebietes. Berlin: Schmidt 1992.
- Zima, Peter V. (Hg.): Literatur intermedial: Musik – Malerei – Photographie – Film. Darmstadt: Wissenschaftliche Buchgesellschaft 1995.

5) A német–magyar kulturális kapcsolatok

Ajánlott irodalom:

- Csúri, Károly / Orosz, Magdolna / Szendi, Zoltán (Hg.): Massenfeste. Ritualisierte Öffentlichkeiten in der mitteleuropäischen Moderne. Frankfurt/M.: Lang, 2009.
- Kindt, Tom / Teller, Katalin (Hg.): Narratologie interkulturell. Studien zu interkulturellen Konstellationen in der deutschsprachigen und ungarischen Literatur, 1880–1930. Frankfurt/M.: Lang, 2005.
- Mitterbauer, Helga / Balogh, András F. (Hg.): Zentraleuropa. Ein hybrider Kommunikationsraum. Wien: Praesens-Verl., 2006.
- Radek, Tünde: Das Ungarnbild in der deutschsprachigen Historiographie des Mittelalters: Frankfurt/M.: Lang, 2008.
- Schriftsteller zwischen (zwei) Sprachen und Kulturen. Internationales Symposium Veszprém und Budapest 6.–8. November 1995. Hg. von Antal Mádl und Peter Motzan. München: Verl. Südostdeutsches Kulturwerk, 1999.
- Tarnói, László: Parallelen, Kontakte und Kontraste. Die deutsche Lyrik um 1800 und ihre Beziehungen zur ungarischen Dichtung in den ersten Jahrzehnten des 19. Jahrhunderts. Budapest: ELTE Germanisztikai Int., 1998.

További információk: A szakzáróvizsgára választott témaköröket, illetve kidolgozásuk módját a vizsgázónak előzetesen egyeztetnie kell az illetékes tanszéknek valamelyik, az adott témában jártas oktatójával. A kiválasztott és egyeztetett témakörökhöz a vizsgázónak handoutot kell készítenie, és azt 3 példányban magával kell hoznia az államvizsgára. Az egyes témakörökhöz fent megadott irodalomjegyzék tájékoztató, orientáló jellegű, a felkészüléshez egyéb és további szakirodalom is használható.

Az oklevél minősítése:

Az oklevél minősítését a diplomamunkára kapott és a szakzáróvizsgán megszerzett érdemjegyek számtani átlaga adja, egész számra kerekítve.

Az oklevél minősítése a HKR 84§ (6) alapján két tizedesjegyre kiszámított átlageredmény alapján történik:

- kiváló, ha az átlag 5,00,
- jeles, ha az átlag: 4,51-4,99,
- jó, ha az átlag 3,51-4,50,
- közepes, ha az átlag 2,51-3,50,
- elégséges, ha az átlag 2,00-2,50.